

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: KE-8Sa/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7023200262
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Daráková
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:7023200262.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach v konaní pred sudkyňou JUDr. Andreou Darákovou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. B. XX, XXX XX C. B., právne zastúpená advokátkou: JUDr. Želmíra Varjassyová, so sídlom Kpt. Nálepku 20, 071 01 Michalovce, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa – ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 9317-2/2023-BA z 08.03.2023, vo veci nepriznania nároku na dávku v nezamestnanosti, takto

rozhodol:

- I. Zrušuje rozhodnutie žalovanej č. 9317-2/2023-BA z 08.03.2023 a vec jej vracia na ďalšie konanie.
- II. Žalobkyni priznáva voči žalovanej právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenu 11.05.2023 pôvodne Krajskému súdu v Košiciach (ďalej tiež aj len „krajský súd“) sa žalobkyňa domáhala, aby po preskúmaní rozhodnutia žalovanej č. 9317-2/2023-BA z 08.03.2023, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Michalovce (ďalej tiež aj len „sociálna poisťovňa“ alebo aj len „SP“) č. 11691/2022-MI-DvN z 08.12.2022 o nepriznaní žalobkyni nároku na dávku v nezamestnanosti, aby bolo toto rozhodnutie žalovanej z dôvodu jeho nezákonnosti zrušené a vec vrátená žalovanej na nové konanie a žalobkyni, aby bol priznaný nárok na náhradu trov konania.

2. Podľa § 1 písm. c) a § 3 ods. 1 a 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z.z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s účinnosťou od 01.06.2023 prešla právomoc výkonu súdnictva v správnych veciach (čo je aj daný prípad) z Krajského súdu v Košiciach na Správny súd v Košiciach (ďalej tiež aj len „správny súd“), z ktorého dôvodu bolo rozhodovanie o žalobe žalobkyne, v zmysle rozvrhu práce Správneho súdu v Košiciach na rok 2023 v jeho znení účinnom od 01.06.2023, náhodnými technickými prostriedkami pridelené zákonnej sudkyňi správneho súdu senátu „15Sa“.

Administratívne konanie

3. Podľa žalovanou predloženého administratívneho spisu bola žalobkyňa dňom 01.09.2022 zaradená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce do evidencie uchádzačov o zamestnanie a 02.09.2022 si v sociálnej poisťovni požiadala o dávku v nezamestnanosti, pričom táto žiadosť bola SP doručená 15.09.2022.

4. Rozhodnutím č. 11691/2022-MI-DvN z 08.12.2022 sociálna poisťovňa, ako prvostupňový správny orgán rozhodla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

Sociálna poisťovňa svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že v zmysle požiadavky § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), žalobkyňa v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t.j. v období od 01.09.2018 do 31.08.2022 sa síce vôbec na území Slovenskej republiky nepodieľala na poistení v nezamestnanosti, avšak, keďže tieto posledné 4 roky sa podieľala na poistení v nezamestnanosti v inom členskom štáte (Nemecko), kde odišla už 30.09.2015 a kde aj pracovala a keďže v zmysle čl. 61 ods. 1 a 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 (ďalej len „základné nariadenie“), by bolo možné žalobkyni pre účely posúdenia nároku na dávku v nezamestnanosti v Slovenskej republike zohľadniť jej doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté aj v tomto inom členskom štáte EÚ, avšak iba za predpokladu, že žalobkyňa si počas výkonu práce v zahraničí zachovala aspoň pevné väzby a bydlisko na území Slovenskej republiky, sociálna poisťovňa vyhodnotila u žalobkyne existenciu týchto pevných väzieb s negatívnym výsledkom.

Sociálna poisťovňa zistila, že v období od 09/1994 do 10/1999 bola žalobkyňa v USA; následne od 01.11.2002 do 04.04.2005 bola zamestnaná na Slovensku, kedy má na Slovensku evidovanú aj poslednú dobu poistenia; následne od 05/2005 do 01/2009 pracovala v Spojenom kráľovstve; následne od 07/2012 do 09/2015 pracovala v Rakúsku, pričom v uvedených medziobdobiach bola žalobkyňa evidovaná ako nezamestnaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach. Napokon žalobkyňa od 30.09.2015 do 31.08.2022 (bez jedného mesiaca takmer 7 rokov) pracovala v Nemecku a to v pracovnom pomere na dobu neurčitú, ktorý bol ukončený zo strany jej zamestnávateľa, pričom počas tejto doby bola aj nemocensky poistená celkovo 1461 dní. V Nemecku žalobkyňa bývala u rodiny; 3x sa sťahovala; počas zamestnania v Nemecku si na území SR zamestnanie nehľadala; žalobkyňa je rozvedená má dve deti; na území SR je titulom kúpy od roku 2002 výlučnou vlastníčkou (1/1) rodinného domu, ako aj vlastníčkou na Slovensku evidovaného motorového vozidla a na Slovensku má zriadený aj bankový účet; v SR nemá úver, životné poistenie ani stavebné sporenie.

Na základe uvedených zistení dospela sociálna poisťovňa k záveru, že žalobkyňa sa dlhodobo orientovala na zahraničný pracovný trh (práca v Spojenom kráľovstve, Rakúsku a napokon nemecký pracovný trh); a aj v posledných rokoch (2015-2022) pred požiadanim o priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyňa dlhodobo pracovala, v stabilných bytových pomeroch bývala a trávila aj mimopracovný čas v Nemecku, kde si plnila aj daňové a odvodové povinnosti, takže za štát bydliska na daňové účely sa považuje Nemecko s dodatkom, že uvedené skutočnosti, ako ani na Slovensku evidovaná doba poistenia iba od 01.11.2002 do 04.04.2005 nie je dostatočnou na preukázanie zachovania bydliska a na preukázanie zachovania centra záujmov žalobkyne k Slovenskej republike.

Na základe uvedených skutkových zistení sociálna poisťovňa uzavrela, že štátom bydliska žalobkyne pre účely aplikácie čl. 61 základného nariadenia nie je Slovensko, ale štát výkonu jej zárobkovej činnosti, preto pre účely posúdenia splnenia zákonných podmienok pre priznanie jej dávky v nezamestnanosti nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 základného nariadenia.

5. Žalobkyňa svoje odvolanie proti rozhodnutiu sociálnej poisťovne odôvodnila tvrdením, že aj v období práce v Nemecku si zachovala centrum záujmov na Slovensku. Vyjadrila nesúhlas so závermi SP, že si nezachovala centrum záujmu na území Slovenska, pretože v pracovnom a mimopracovnom čase sa mal zdržiavať na území Nemecka, kde mala stabilné bytové pomery. Podľa žalobkyne práca v Nemecku, ako aj predtým v Rakúsku a Spojenom kráľovstve nebola stabilná, keďže nepracovala počas tohto obdobia iba u jedného zamestnávateľa; počas práce v Nemecku bývala v rodine u zamestnávateľa, kde pracovala a ktorú menila 3x; pracovný pomer s ňou skončil zamestnávateľ z prevádzkových dôvodov; v Nemecku si nezabezpečila bývanie, pretože nikdy nemala v úmysle usadiť sa mimo SR a vždy sa v mesačných intervaloch vracala na Slovensku do jej patriaceho rodinného domu, kde počas roka strávila 6 mesiacov a ktorý dom rekonštruovala a investovala do neho všetky svoje finančné prostriedky, ktoré zarobila a v tom dome je stále býva a je taktiež vlastníčkou vozidla, za ktoré platí poistenie, Na Slovensku si uplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti z dôvodu, že skončila prácu v Nemecku a na Slovensku žijú jej deti, vnúčatá a celá jej rodina. Prácou Nemecku realizovala iba svoje právo na slobodu pohybu a pobytu, avšak na Slovensku si zachovala všetky rodinné väzby s tým, že v Nemecku bola bez svojich najbližších osôb t.j. detí a vnúčat. Namietala, že SP pred svojím rozhodnutím nekontaktovala príslušné orgány členského štátu t.j. Nemecka a nevyočula žalobkyňu, takže nemohla zodpovedne určiť centrum jej záujmov.

6. Dňa 23.01.2023 sociálna poisťovňa v dôsledku žalobkyňou podaného odvolania vypočula žalobkyňu do zápisnice vo veci preukázania zachovania si bydliska a preukázania zachovania centra jej záujmov na Slovensku počas pracovnej činnosti v členskom štáte EÚ - Nemecko. K dĺžke a trvalosti pobytu na území Nemecka žalobkyňa uviedla, že v Nemecku pracovala 24 hodín denne, a teda za mimopracovný čas považuje obdobie, kedy sa zdržiavala na Slovensku; po rekapitulácii zamestnaní žalobkyne, žalobkyňa uviedla, že na Slovensku pracovala dlhšie ako SP-ňou uvádzanú dobu, keďže aj po skončení učňovskej školy v roku 1981 sa hneď zamestnala v združenej výrobe Michalovce (pracovala asi 1 rok), potom bola na materskej dovolenke (2 deti), pracovala aj na štátnom majetku Michalovce, prevádzka Meďov (cca 3 a 4 roky) a tiež na RD Palín až do roku 1994 kedy odišla do USA. K rodinnej situácii uviedla, že je rozvedená od roku 1998, má 2 deti syna a dcéru, ktorí majú svoje rodiny a žijú na Slovensku v iných členských krajinách nepracovali; v čase rozvodu, keď boli deti maloleté boli zverené do výchovy a starostlivosti jej manžela; s manželom žalobkyňa bývala v byte v D., ktorý si spoločne kúpili a taktiež si kúpili aj rodinný dom, pričom po rozvode sa v dôsledku vyporiadania BSM manžel stal vlastníkom bytu a žalobkyňa vlastníčkou rodinného domu, kde aj býva a ktorý dom postupne aj rekonštruovala. K bytovej situácii na území Nemecka uviedla, že celý čas v období rokov 2015 až 2022 pracovala u toho istého zamestnávateľa na pracovnej pozícii opatrovateľky, pričom miesto výkonu pracovnej činnosti menila 3x z dôvodu úmrtia klienta, stále pracovala v inom meste, práca mala sezónny charakter t.j. 1 mesiac pracovala v Nemecku a 1 mesiac bola doma na Slovensku, pričom sa prepravovala osobným vozidlom prepravcu Kariva s.r.o.. K bodu iné skutočnosti uviedla, že sa na Slovensku zdržiavala vždy po návrate z Nemecka, na Slovensku nemá životné poistenie, ani stavebné sporenie, je vlastníčkou osobného motorového vozidla značky Peugeot, ktoré si kúpila, na Slovensku má bankový účet. Následne bola žalobkyňa poučená, že dávku v nezamestnanosti si mala v prvom rade uplatniť v štáte, v ktorom naposledy vykonávala zamestnanie a kde sa podieľala na poistnom systéme s tým, že žalobkyňa uviedla, že takúto vedomosť nemala a dozvedela sa o tom až na pobočke SP s tým, že by sa nemohla zaradiť v Nemecku do evidencie uchádzačov o zamestnanie, pretože v takom prípade by po skončení pracovnej činnosti musela ostať bývať v Nemecku, čo u nej neprichádzalo do úvahy lebo mala vedomosť, že po návrate z Nemecka môže požiadať o dávku v nezamestnanosti aj na Slovensku po zaradení sa do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Na území Slovenska si nemohla nájsť prácu zo zdravotných dôvodov na pracovnej pozícii krajčírky.

V administratívnom spise sa nachádza aj vyjadrenie prepravnej spoločnosti Kariva s.r.o. o spravidla cca mesačných intervaloch, kedy žalobkyňa cestovala zo Slovenska do Nemecka a opačne.

7. O odvolaní žalobkyne rozhodla žalovaná žalobou napadnutým rozhodnutím č. 9317-2/2023-BA z 08.03.2023 tak, že odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a rozhodnutie sociálnej poisťovne potvrdila.

Žalovaná v odôvodnení rozhodnutia zopakovala skutkové okolnosti, z ktorých vychádzala aj sociálna poisťovňa; uviedla, že žalobkyňa síce bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, avšak keďže v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyňa preukázala v posudzovanom období dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie (Nemecko), bola SP povinná posúdiť, či je možné na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyne zohľadniť aj takúto dobu podľa čl. 61 základného nariadenia, podľa ktorého je to možné len v prípade preukázania, že žalobkyňa aj počas vykonávania práce v inom členskom štáte EÚ si stále zachovala pevné väzby a bydlisko na území Slovenska. Pri posudzovaní týchto skutkových okolností žalovaná okrem dôkazov z prvostupňového správneho konania, zohľadnila aj skutočnosti uvedené žalobkyňou počas výsluchu 23.01.2023, ako aj z listinných dôkazov predložených žalobkyňou. Žalovaná uviedla, že v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia sa centrum záujmov a bydlisko dotknutej osoby posudzuje vyhodnotením informácií v uvedených okruhoch:

- dĺžka a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov - žalobkyňa sa od septembra 2015 do augusta 2022 (7 rokov) zdržiavala na území Nemecka a v zahraničí sa zdržiavala dlhodobo aj v predchádzajúcich obdobiach a to v USA (1994 – 1999); v Spojenom kráľovstve (máj 2005 – január 2009) a v Rakúsku (júl 2012 – september 2015);

- vykonávaná činnosť z hľadiska jej charakteru, miesta výkonu, trvalosti a dĺžky trvania pracovnej zmluvy - žalovaná konštatovala, že žalobkyňa bola dlhodobo pracovne orientovaná na zahraničný pracovný trh, pretože na území SR bola zamestnaná iba od 11/2002 do 04/2005, prevažná časť jej pracovnej histórie je spojená so zahraničím, kedy si prácu na území Slovenska nehľadala; jej posledný pracovný pomer v Nemecku trval od 30.09.2015 do 31.08.2022, bol dohodnutý na dobu neurčitú, mal turnusový charakter a bol ukončený výpoveďou zo strany zamestnávateľa;

- rodinný stav a rodinné väzby – v Nemecku s ňou neboli jej blízke osoby; žalobkyňa je rozvedená, na Slovensku sa zdržiavala jej matka a plnoleté zaopatrené deti (v čase rozvodu ešte ako maloleté, boli zverené do výchovy otca); žalobkyňa sa na Slovensko vracala v mesačných intervaloch v rámci turnusov, t.j. mesiac pracovala v Nemecku a mesiac bola na Slovensku;

- bytová situácia a jej stabilita – žalobkyňa od roku 2002 vlastní na Slovensku rodinný dom; v Nemecku bývala v rodine, u ktorej vykonávala činnosť opatrovateľky, ktorú menila 3x;

- členský štát, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely – u žalobkyne je to Nemecko, kde počas doby svojho zamestnania si plnila aj daňové a odvodové povinnosti.

Žalovaná poukázala na úzus výkladu čl. 65 ods. 2 základného nariadenia, podľa rozhodnutia Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 z 12.06.2009, podľa ktorého by už viac nebolo prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozšíriť oblasť uplatnenia čl. 65 základného nariadenia tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte, a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu.

Vzhľadom k uvedenému žalovaná uzavrela, že celková doba pobytu žalobkyne v zahraničí, jej pomerne stabilná pracovná situácia v Nemecku vrátane opakovanej a dlhodobej orientácie na zahraničný pracovný trh, ako aj platenie daní a odvodov v Nemecku boli v prípade žalobkyne vyhodnotené silnejšie, ako ostatné v skutočnosti ktorými žalobkyňa odôvodňovala svoje väzby k Slovensku, t.j. prítomnosť na Slovensku každý druhý mesiac, rodinné väzby na Slovensku, vlastníctvo nehnuteľnosti a motorového vozidla na Slovensku. Žalobkyňa sa počas výkonu poslednej práce zdržiavala, bývala, trávila pracovný čas a platila zákonné odvody a dane v Nemecku, kde si založila centrum svojich záujmov.

Vzhľadom na uvedené žalovaná konštatovala, že keďže žalobkyňa nebola bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistená v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov, a na území Slovenska si nezachovala ani pevné väzby, nie je možné dobu poistenia v nezamestnanosti, ktorú získala v Nemecku zohľadniť na účely vzniku jej nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia.

V ďalšom žalovaná vo všeobecnej rovine poukázala, že je len výnimkou uplatniť nárok na dávku v nezamestnanosti v inom štáte, ako v štáte posledného zamestnania, pretože nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, kde platila poisťné pre prípad nezamestnanosti, čím sa podporí rovnomerné a spravodlivé rozdeľovanie finančných nákladov medzi inštitúciami prijímajúcimi poisťné a inštitúciami vyplácajúcimi dávky, a cieľom je podporiť hľadanie práce v tom členskom štáte, v ktorom dotknutá osoba bezprostredne pred tým platila príspevky na poisťné v nezamestnanosti a zároveň aj to, aby tento štát niesol bremeno výplaty dávky v nezamestnanosti. Žalovaná dodala, že aj žalobkyňa mala možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Nemecka, pričom zdôraznila, že v zmysle základného nariadenia fyzické osoby nemajú právo výberu členského štátu EÚ v ktorom si nárok na dávku v nezamestnanosti uplatnia. Žalovaná podotkla, že prihladla na všetky žalobkyňou v odvolaní uvádzané skutočnosti t.j. na prácu, ktorá jej bola v Nemecku sprostredkovaná pracovnou agentúrou, na ukončenie pracovného pomeru zamestnávateľom z prevádzkových dôvodov, na turnusový charakter práce s tým však, že všetky skutočnosti nasvedčujú, že žalobkyňa sa dlhodobo opakovane orientovala na zahraničný pracovný trh a turnusový charakter pracovného pomeru, ktorý jej umožňoval pravidelné mesačné návraty na Slovensko, svedčí o jej istých väzbách na Slovensku, avšak uvedené v porovnaní s dlhodobou orientáciou na zahraničný pracovný trh a s jej krátkou pracovnou históriou na Slovensku, nesvedčia jednoznačným spôsobom o zachovaní bydliska žalobkyne na Slovensku a to ani z dôvodu, že na Slovensku vlastní nehnuteľnosť, pretože ani vlastníctvo nehnuteľností nesvedčí o zachovaní bydliska na Slovensku, v ktorej súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/12/2021 z 21.09.2022, v ktorom má byť uvedené cit „samotná skutočnosť, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností na Slovensku a že po návrate na Slovensko býva v tejto nehnuteľnosti, bez ďalšieho nepreukazuje zachovanie centra záujmov žalobcu na Slovensku počas jeho pobytu v zahraničí.“

V súvislosti so žalobkyňou tvrdenými zachovanými rodinnými väzbami na Slovensku, žalovaná poukázala, že na Slovensku sa počas pobytu žalobkyne v zahraničí zdržiavala jej matka a dve plnoleté deti, ktoré v roku 1998 boli zverené do výchovy exmanžela žalobkyne z dôvodu, že žalobkyňa sa dlhodobo zdržiavala v zahraničí s dodatkom, že v prípade plnoletých detí sa počítá s ich osamostatnením od rodičov, preto ich prítomnosť na Slovensku ako aj prítomnosti matky žalobkyne nepreukazuje zachovanie jej bydliska na území Slovenska a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/103/2021 z 25.10.2022, v ktorom bolo uvedené, že kritérium rodinných väzieb sa týka len tzv. úzkej rodiny (manžel/manželka, nepnoleté deti, nezaopatrené dospelé deti).

Záverom žalovaná v súvislosti s vyjadrením žalobkyne, že nikdy nemala úmysel sa v Nemecku natrvalo usadiť, podotkla, že v zmysle čl. 11 ods. 2 nariadenia je úmysel dotknutej osoby relevantným a posudzovaným iba v prípade, ak nie je možné určiť centrum jej záujmov podľa už vyššie vymedzených kritérií a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 z 27.11.2018, podľa ktorého úmysel dotknutej osoby nestačí na zachovaní bydliska v krajine pôvodu, na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku, či k rodičom, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Rozhodnutie žalovanej bolo žalobkyni doručené 13.03.2023.

Konanie pred správnym súdom

8. Žalobkyňa svoju včas podanú správnu žalobu odôvodnila poukazom na nedostatočne zistený skutkový stav SP a žalovanou, ako aj na jeho nesprávne právne posúdenie a to v otázke zachovania jej centra záujmov na území Slovenska. Uviedla, že dotazník, ktorý vyplnila pri podávaní žiadosti o priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti nemôže byť jediným podkladom na rozhodnutie vo veci, ale už SP ju mala vypočuť a taktiež k náležitému posúdeniu zachovania jej centra záujmu a bydliska mala vyžiadať aj stanovisko príslušných orgánov v Nemecku.

V ďalšom žalobkyňa opísala jednako dôvody, pre ktoré odišla do Nemecka (nedostatok pracovných príležitostí na Slovensku), ako aj proces nájdenia si práce v Nemecku (prostredníctvom sprostredkovateľskej agentúry) a napokon aj charakter ňou v Nemecku vykonávanej práce – práca vykonávaná na turnusy tak, že mesiac 24 hodín denne pracovala v Nemecku, kde mala priamo u zamestnávateľa (rodina, v ktorej pracovala) zabezpečené aj bývanie a mesiac bola na Slovensku, t.j. počas roka bola 6 mesiacov na Slovensku a 6 mesiacov pracovala v Nemecku; v čase svojho pobytu na Slovensku bývala vo svojom rodinnom dome, ktorý si za svoje finančné prostriedky zrekonštruovala; na Slovensku vlastní psa, auto za ktoré platí poistenie, má tu aj jej najbližšie osoby a to matku, plnoleté deti, vnúčatá, na Slovensku má účet v banke, platí dane a poplatky, poistenie, má tu lekára. Súčasne podotkla, že nikdy nemala v úmysle natrvalo sa usadiť v Nemecku, preto si tam nikdy nezabezpečila trvalé bývanie, ale investovala do rekonštrukcie svojho bývania na Slovensku, v Nemecku nepožiadala o sociálny byt, nezdokonaľovala sa v nemeckom jazyku ani nepožiadala o občianstvo. Rovnako aj v minulosti, keď pracovala v zahraničí, nemala v úmysle sa tam natrvalo usadiť.

Vzhľadom na uvedené má žalobkyňa za to, že jednoznačne si aj počas práce v zahraničí zachovala centrum záujmov na Slovensku, a to najmä vzhľadom k turnusovému charakteru práce, ktorú vykonávala v mesačných turnusoch, ktoré sa striedali s mesačnými obdobiami pobytu na Slovensku. Poukázala na to, že v zmysle nariadenia č. 1408/71, ako aj nariadenia č. 883/2001 sa bydliskom fyzickej osoby rozumie obec, resp. mestský obvod, v ktorom osoba býva s úmyslom zdržiavať sa tam trvale. V tejto súvislosti má za to, že tieto podmienky v jej prípade splnené neboli, keďže nikdy nemala úmysel sa v Nemecku zdržiavať trvalo, v čase jej práce v zahraničí tam nemala trvalý pobyt, práve naopak opakovane sa vracala na Slovensko. V súvislosti s jej pracovnou históriou v zahraničí uviedla, že v dôsledku vysokej nezamestnanosti si na Slovensku nemohla nájsť primeranú prácu.

Žalobkyňa k žalobe okrem žalobou napadnutých rozhodnutí pripojila aj kópie listín v nemeckom jazyku označené ako potvrdenie zamestnávateľa a výpoveď, kópiu zmluvy o osobnom bankovom účte, potvrdenie obce Zemplínska Široká o platení žalobkyňou dane z nehnuteľností, poplatku za psa a za komunálny odpad, čestné prehlásenia suseda a syna o jej návratoch na Slovensko, potvrdenie prepravcu o jej preprave do Nemecka, kópie svojich lekárskejších správ, LV XXX k. ú. C. B., kópie faktúr a pokladničných dokladov.

9. Žalovaná vo svojom vyjadrení k správnej žalobe, zotrvala na právnej argumentácii uvedenej v odôvodnení správnu žalobou napadnutého rozhodnutia. Zdôraznila, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom, ako v štáte posledného zamestnania, je len výnimkou zo všeobecného pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťné pre prípad nezamestnanosti. Tým sa podľa žalovanej podporí rovnomerné a spravodlivé rozdeľovanie finančných nákladov medzi inštitúciami prijímajúcimi poisťné a následne medzi inštitúciami vyplácajúcimi dávky. Cieľom nariadenia je podporiť hľadanie práce v tom členskom štáte, v ktorom dotknutá osoba platila príspevky na poistenie v nezamestnanosti a zároveň aj to, aby tento štát niesol bremeno výplaty dávky v nezamestnanosti. Zdôraznila, že nezamestnané osoby, ktoré dosiahli doby poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie nemajú v zmysle ustanovení

základného a vykonávacieho nariadenia právo výberu členského štátu Európskej únie, v ktorom si uplatnia nárok na dávku v nezamestnanosti. Fyzická osoba vykonávajúca zárobkovú činnosť v členskom štáte EÚ podlieha právnym predpisom tohto štátu, a teda je v tejto krajine aj sociálne poistená podľa podmienok vnútroštátnej legislatívy. Koordinačné predpisy určujú, že pri skončení výkonu zárobkovej činnosti by si nezamestnaní mali uplatňovať nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte, v ktorom práve skončili zamestnanie. V prípade priznania nároku na dávku v nezamestnanosti má následne dotknutá osoba možnosť požiadať o export priznanej dávky v nezamestnanosti do ktoréhokoľvek členského štátu EÚ (čl. 64 základného nariadenia). V prípade, ak si táto osoba uplatní nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte, ako je štát posledného zamestnania, tento členský štát je v zmysle koordinačných predpisov povinný skúmať, či je možné dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú v zahraničí zohľadniť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti. Takúto dobu je možné zohľadniť len na základe čl. 65 základného nariadenia, t.j. v prípade zachovania pevných väzieb v členskom štáte, v ktorom si dotknutá osoba uplatňuje nárok na dávku v nezamestnanosti.

V súvislosti so žalobnou námietkou žalobkyne, že je pracovná situácia v zahraničí nebola stabilná, žalovaná poukázala na to, že celková pracovná história žalobkyne jednoznačne svedčí o tom, že sa dlhodobo a opakovane orientovala na zahraničný pracovný trh: od roku 1994 do roku 1999 sa zdržiavala v USA, od mája 2005 do januára 2009 pracovala v Spojenom kráľovstve, od júla 2012 do septembra 2015 pracovala v Rakúsku, od septembra 2015 do augusta 2022 pracovala v Nemecku. Na Slovensku bola žalobkyňa poistená v nezamestnanosti od septembra 1994 v jednom pracovnom pomere, ktorý trval 2 roky a 5 mesiacov, zároveň podľa jej vlastného vyhlásenia si počas trvania pracovného pomeru v Nemecku prácu na Slovensku nehládala. Žalovaná poukázala aj na to, že vlastníctvo rodinného domu samo o sebe nepreukazuje zachovanie centra záujmov ani bydliska na území SR a v tejto súvislosti poukázala na početnú judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR zaoberajúcu sa touto otázkou (sp. zn. 7Sžsk/12/2021 z 21.09.2022; sp. zn. 7Ssk/96/2021 z 21.09.2022; sp. zn. 7Sžsk/92/2020 z 21.09.2022 a sp. zn. 7Sžsk/53/2021 z 25.10.2022). V súvislosti s právnou argumentáciou žalobkyne opierajúcou sa o Nariadenie rady (EHS) č. 1408/71 uviedla, že toto nariadenie bolo účinné do 30.04.2010, preto naň nebolo možné v administratívnom konaní prihliadať. Zdôraznila, že aktuálne účinné základné nariadenie pri posudzovaní nárokov na dávku v nezamestnanosti v takýchto prípadoch zavádza odlišné posudzovanie. Základné nariadenie v čl. 1 písm. j) definuje pojem bydlisko jednoznačne, ako miesto, kde osoba zvyčajne býva. Súčasne čl. 65 ods. 2 základného nariadenia jednoznačne určuje, že miesto bydliska dotknutej osoby je potrebné hodnotiť najmä počas výkonu posledného zamestnania na území členského štátu EÚ. Podľa názoru žalovanej je v tejto situácii nesporné, že počas výkonu posledného zamestnania mala žalobkyňa miesto obvyklého pobytu v Nemecku. Vo vzťahu k námietke žalobkyne týkajúcej sa nedostatočne vykonaného dokazovania na zistenie skutkového stavu (okolností týkajúcich sa jej miesta bydliska), žalovaná uviedla, že v prvostupňovom konaní žalobkyňa vyplnila podrobné tlačivo „Vyhlásenie žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov“, následne v odvolacom konaní dňa 23.01.2023 bola žalobkyňa v tejto veci aj osobne vypočutá, o čom bola spísaná zápisnica. Počas výsluchu bolo žalobkyňi umožnené uviesť všetky skutočnosti, o ktorých sa domnieva, že môžu byť významné pri posudzovaní centra jej záujmov počas pobytu v zahraničí. Rovnako v otázke kontaktovania príslušnej nemeckej inštitúcie v rámci dokazovania žalovaná namietla, že takýto postup sa v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia využíva iba v prípade, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov v otázke určenia bydliska dotknutej osoby. Zároveň poukázala na nehospodárnosť žiadania takéhoto stanoviska rutinne vo všetkých prípadoch osôb pracujúcich v inom členskom štáte, ako aj na to, že by takýto postup neúmerne predĺžil administratívne konanie. Podľa názoru žalovanej v prípade žalobkyne sa jedná o jednoznačný prípad nezachovania bydliska na Slovensku, a preto nebolo potrebné žiadať príslušnú zahraničnú inštitúciu o vyjadrenie v tejto veci. Záverom žalovaná uviedla, že žalobkyňa odvodzuje zachovanie bydliska a teda aj centra záujmov od svojho úmyslu zachovať si bydlisko na území Slovenska a nie v Nemecku, v ktorej súvislosti žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Ssk/105/2022 z 26.04.2023, podľa ktorého cit. „... úmysel dotknutej osoby je len subsidiárnym spôsobom určená jej bydliska, ak kritériá podľa odseku 1 /čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia/ nevedú k jeho jednoznačnému ustáleniu. Okrem toho z citovaného ustanovenia /čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia/ vyplýva, že úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych skutočností a okolností, a preto nestačí len jej tvrdenie, že mala úmysel za miesto svojho bydliska považovať Slovenskú republiku. Uvedené právne posúdenie je v zhode s konštantnou judikatúrou kasačného súdu.“

10. Žalobkyňa vo svojom stanovisku (replika) k vyjadreniu žalovanej, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zotrvala na svojich žalobných argumentoch s poukazom, že žalovaná nezohľadnila

skutočnosť, že žalobkyňa pracovala v Nemecku v mesačných turnusoch, kde po mesiaci práve v Nemecku mesiac zotrvala na Slovensku, kde vlastní nehnuteľnosť, zarobené finančné prostriedky investovala do jeho rekonštrukcie, na Slovensku má rodinu a zázemie, pričom v Nemecku bývala vždy v rodine, v ktorej pracovala, nemala tam nahlásený prechodný pobyt, pričom s ukončením práce zároveň prišla aj o poskytované bývanie. Zdôraznila, že vždy mala úmysel trvalo bývať na Slovensku, v zahraničí pracovala výlučne z dôvodu, že na Slovensku si nevedela nájsť prácu.

11. K vyjadreniu (replika) žalobkyne, ktoré bolo žalovanej doručené na vyjadrenie 28.09.2023, však žalovaná už svoje stanovisko (duplika) nezaujala.

12. V dôsledku reorganizácie súdnictva a vzniku Správneho súdu v Košiciach (ďalej len „správny súd“; viď vyššie), následne od 01.06.2023 konal už vo veci správny súd.

13. Podľa § 493e zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) „Konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.“

14. Podľa § 107 ods. 1 a 2 SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „(1) Predseda senátu nariadi na prejednanie vecí samej pojednávajú, ak

- a) o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania,
- b) vykonáva dokazovanie,
- c) to vyžaduje verejný záujem,
- d) je to na prejednanie vecí potrebné alebo
- e) tak ustanovuje tento zákon.

(2) V ostatných prípadoch rozhoduje správny súd bez pojednávania.“

15. Podľa § 124 ods. 3 SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „Ak sa pojednávajú nenariaďuje, správny súd vykoná dokazovanie oboznámením sa s dôkazmi, ktoré sa nachádzajú v súdnom spise.“

16. Podľa § 137 ods. 2 SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „Rozsudok správny súd vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky. Pritom uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o opravnom prostriedku.“

17. Správny súd v danej veci rozhodol a rozsudok dňa 31.03.2025 verejne vyhlásil podľa § 137 ods. 2 SSP, bez nariadenia pojednávania po splnení zákonnej podmienky podľa § 124 ods. 3 SSP a podľa § 107 ods. 1 a 2 SSP, keďže žalobkyňa v žalobe a ani žalovaná vo svojom vyjadrení nežiadali o nariadenie pojednávania, a súčasne nenastal ani jeden zo zákonných dôvodov na nariadenie pojednávania.

Právne východiská pre rozhodnutie

18. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „Správne súdy rozhodujú v konaniach o (c) správnych žalobách v sociálnych veciach.“

19. Podľa § 135 ods. 1 SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.“

20. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „Sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie (a) Sociálnej poisťovne.“

21. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) v znení účinnom ku dňu podania žiadosti žalobkyňou (ďalej len „v znení účinnom v rozhodnom čase“) „Poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.“

22. Podľa § 188 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom čase „Organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávajú, ak to vyžaduje povaha vecí, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu.“

23. Podľa § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom čase „Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v vzájomnej súvislosti.“

24. Podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) „Toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.“

25. Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia „Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.“

26. Podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia „Nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 [Úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydliska v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydliska v tomto štát] poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.“

27. Podľa čl. 1 písm. f) základného nariadenia « Na účely tohto nariadenia: „cezhraničný pracovník“ znamená každú osobu, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte a ktorá má bydlisko v inom členskom štáte, do ktorého sa vracia spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň»

28. Podľa čl. 1 písm. i), bod 2 základného nariadenia « Na účely tohto nariadenia: „rodinný príslušník“ znamená: ak právne predpisy členského štátu, ktoré sú uplatniteľné podľa pododseku 1, nerozlišujú medzi rodinnými príslušníkmi a inými osobami, na ktoré sú uplatniteľné, manžel/manželka, nepľnoleté deti a nezaopatrované deti, ktoré dosiahli vek plnoletosti, sa považujú za rodinných príslušníkov.»

29. Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia „Na účely tohto nariadenia: „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.“

30. Podľa čl. 11 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 ktorým sa stanovuje postup vykonávania základného nariadenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) „Ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b) situáciu dotknutej osoby vrátane:

i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.“

31. Podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia „Ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami,

na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.“

Odôvodnenie rozhodnutia správnym súdom

32. V danom prípade nebolo medzi účastníkmi konania vo veci sporným, že žalobkyňa pred podaním si žiadosti o dávku v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky, nezískala podľa cit. § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na Slovensku potrebné obdobie poistenia v nezamestnanosti. Avšak keďže pred podaním si tejto žiadosti o priznanie dávky v nezamestnanosti bola žalobkyňa zamestnaná a sociálne poistená v inom členskom štáte EÚ (v Nemecku), z ktorého dôvodu sa podľa čl. 2 základného nariadenia na ňu vzťahujú koordinačné pravidlá tohto základného nariadenia, podľa ktorých cezhraničný pracovník má síce v zásade (prioritne) nárok na dávku v nezamestnanosti podľa právnych predpisov a od toho členského štátu, v ktorom bol naposledy zamestnaný (v danom prípade Nemecko), čo je vyjadrením zásady, že každý členský štát znáša v zásadne náklady na dávky v nezamestnanosti len takej osoby, ktorá do jeho systému sociálneho zabezpečenia aj prispievala, avšak keďže toto základné nariadenie súčasne umožňuje, aby na účel posúdenia nároku na dávku v nezamestnanosti u cezhraničného pracovníka, ktorý o jej priznanie požiadal na území svojho domovského členského štátu v ktorom nebol naposledy zamestnaný (v danom prípade Slovenská republika), bolo možné do doby poistenia v nezamestnanosti započítať aj doby poistenia dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu (v danom prípade Nemecko) tak, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov domovského členského štátu (t.j. v danom prípade podľa právnych predpisov Slovenskej republiky), avšak iba za predpokladu, že tento cezhraničný pracovník si počas tejto doby svojho poistenia v inom členskom štáte zachoval na území domovského členského štátu „bydlisko“, preto správne orgány (sociálna poisťovňa a žalovaná) museli posúdiť, či u žalobkyne je alebo nie je splnená táto požiadavka zachovania „bydliska“ a teda zachovania centra záujmov na území Slovenska aj počas doby jej poistenia v Nemecku.

33. V súvislosti s uvedeným je nutné podotknúť, že pojem „bydlisko“ však v zmysle únievého práva nemožno chápať zúžene ako miesto, kde má dotknutá osoba (cezhraničný pracovník) trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky, pretože podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia pojem „bydlisko“ označuje miesto kde dotknutá osoba zvyčajne býva a kde sa súčasne z tohto dôvodu nachádza aj obvyklé centrum jej záujmov (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-90/97 Swaddling, bod 28,29).

Pomôckou pre ustálenie, resp. pre zistenie skutočného „bydliska“, t.j. skutočného centra záujmov dotknutej osoby sú tak kritéria, ktoré boli sformulované v judikatúre Súdneho dvora EÚ [C-90/97 z 25.02.1999 vo veci Robin Swaddlingv. Adjudication Officer] a ktoré sú v súčasnosti kodifikované v cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a podľa ktorých je pri skúmaní miesta bydliska nutné prihliadať najmä na - rodinný stav a rodinné väzby zamestnanca; bytovú situáciu, jej dĺžku a stabilitu; dĺžku obdobia zdržiavania sa na území iného členského štátu; dĺžku a stabilitu výkonu zárobkovej činnosti a trvanie pracovnej zmluvy; miesta kde dochádzalo k zdaňovaniu príjmov. Tento zoznam zohľadňovaných kritérií nie je taxatívny (nie je konečný) a v jeho rámci nie je určené ani žiadne ich preferenčné poradie a vo všeobecnosti sa zdôrazňuje povinnosť prihliadať na špecifické okolnosti toho ktorého daného prípadu. Podľa cit. čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, až v prípade, keď posúdenie uvedených kritérií nevedie k určeniu skutočného miesta bydliska dotknutej osoby sa subsidiárne (podporne) za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby vo vzťahu k uvedeným kritériám a to najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu. Úmysel dotknutej osoby je teda len subsidiárnym (druhoradým, podporným) spôsobom určenia jej bydliska, ak kritériá podľa cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia nevedú k jeho jednoznačnému ustáleniu. Okrem toho tento úmysel dotknutej osoby sa posudzuje s ohľadom k objektívnym skutočnostiam a okolnostiam a preto nestačí len tvrdenie, že osoba mala úmysel za miesto svojho bydliska považovať Slovenskú republiku [napr. rozhodnutia kasačného súdu sp. zn. 7Sžsk/61/2021, sp. zn. 9Sžsk/6/2021, sp. zn. 1Sžsk/38/2017, sp. zn. 9Sžsk/88/2020, sp. zn. 9Sžsk/19/2021, sp. zn. 7Ssk/103/2021, sp. zn. 7Sžsk/12/2021].

34. V danom prípade žalovaná uzavrela, že z vykonaného dokazovania mala preukázať, že žalobkyňa nespĺnila podmienky na priznanie jej dávky v nezamestnanosti od Slovenskej republiky z dôvodu nemožnosti započítania jej doby posledných štyroch rokov počas ktorých sa, pred podaním žiadosti (15.09.2022) o priznanie jej tohto nároku na dávku v nezamestnanosti po zaradení žalobkyne do

evidencie uchádzačov o zamestnanie (01.09.2022), žalobkyňa podieľala na nemocenskom poistení v Nemecku a to z dôvodu, že počas svojho pracovného pôsobenia na území Nemecka si nezachovala bydlisko a centrum záujmov na Slovensku, keďže na jednej strane po dobu takmer 7 rokov (od 30.09.2015 do 31.08.2022) sa žalobkyňa zdržiavala v Nemecku, kde pracovala v stabilnom zamestnaní s pracovnou zmluvou na dobu neurčitú, pričom pracovný pomer bol skončený výpoveďou zo strany zamestnávateľa u ktorého mala zabezpečené aj bývanie; v Nemecku žalobkyňa platila odvody a dane, a na strane druhej na Slovensku mala matku, dospelé deti a vnúčatá; na Slovensku vlastnila rodinný dom, platila daň z nehnuteľností; kúpila si motorové vozidlo a platí zaň aj poistenie; má bankové konto a platila poplatky za odpad a za psa. Žalobkyňou uvádzané skutočnosti viažuce sa k územiu Slovenskej republiky podľa žalovanej neprevážia skutočnosti, podľa ktorých sa za posledných takmer 7 rokov pracovného pôsobenia v inom členskom štáte, žalobkyňa zdržiavala na území Nemecka, kde trávila nie len svoj pracovný, ale aj mimo pracovný čas, takže žalobkyňou uvádzané skutočnosti nenاسvedčujú zachovanie jej trvalých väzieb na území Slovenskej republiky.

35. K žalobkyňou v žalobe uvádzaným námietkam, ktoré sa týkajú jednako (i) procesného postupu Sociálnej poisťovne a žalovanej, ktoré podľa žalobkyne pochybili v tom, že pred vydaním svojho rozhodnutia ju osobne nevypočuli k skutočnostiam, ktoré by mohli dosvedčovať ustálenie miesta jej bydliska na území Slovenskej republiky a ani si nevyžiadali pred svojím rozhodovaním stanovisko príslušného orgánu v Nemecku k ustáleniu miesta bydliska žalobkyne a jednako (ii) žalovanou, podľa žalobkyne nesprávne vyhodnotených ňou uvádzaných skutočností svedčiacich o zachovaní centra jej záujmu na území Slovenskej republiky [striedavé, každý druhý mesiac jej zdržiavanie sa na území Slovenskej republiky z dôvodu turnusovej práce na mesačnej báze; bydlisko matky, plnoletých detí a vnúčat na území Slovenskej republiky; vlastníctvo domu a investícia do jeho rekonštrukcie na území Slovenskej republiky; platenie dane z nehnuteľností, poplatkov za odpad a za psa; kúpa motorového vozidla a platenie poistenia zaň na území Slovenskej republiky; úmysel žalobkyne vrátiť sa na územie Slovenskej republiky], správny súd uvádza nasledovné.

36. Pokiaľ ide o námietku žalobkyne týkajúcu sa procesného pochybenia, ktorého sa SP-ňa mala dopustiť tým, že v rozpore s cit. § 188 zákona č. 461/2003 Z.z., pred vydaním rozhodnutia vo veci nenariadila ústne pojednávanie vo veci a žalobkyňu nevypočula, správny súd podotýka, že podľa dikcie cit. § 188 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačná zložka sociálnej poisťovne nie je povinnou nariadiť ústne pojednávanie automaticky a en bloc v každom jednom prípade, ale iba vtedy, ak si to vyžaduje povaha danej konkrétnej veci najmä, ak by nariadenie ústneho pojednávania prispelo k jej objasneniu, napr. za účelom úplného a presného objasnenia skutkového stavu veci.

V uvedenej súvislosti správny súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžsk/12/2021, podľa ktorého cit. „(...) nie je vždy nutné v správnom konaní o dávku nezamestnanosti, v ktorom žiadateľ preukáže v posudzovanom období poistenie v nezamestnanosti na území iného členského štátu, nariadiť ústne pojednávanie a účastníka konania vypočuť vo veci jeho väzieb na území Slovenska. Nariadenie pojednávania nie je obligatórne (§ 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení) a nie je naň právny nárok.“

V tomto prípade správny súd síce prisvedčil žalobkyne, že povaha jej veci si vyžadovala aby SP-ňa už pred vydaním svojho prvostupňového rozhodnutia z 08.12.2022, nariadila ústne pojednávanie a to najmä za účelom objasnenia časovej organizácie a charakteru výkonu jej turnusovej práce v Nemecku, avšak súčasne správny súd dodáva, že uvedený procesný nedostatok bol po rozhodnutí SP-ne zhojený. Totižto jednako, po podaní odvolania bola žalobkyňa SP-ňou 23.01.2023 osobne vypočutá, takže žalobkyňa mala vytvorený procesný priestor, aby uviedla pre vec podstatné skutočnosti, čo žalobkyňa aj učinila, keď uviedla, že pracovala v mesačných turnusoch, kedy sa po mesačnom pracovnom turnuse 24 hodinovej dennej práce pravidelne na mesiac vracala na Slovensko do svojho domu a späť, a objasnila aj ako sa do a z práce prepravovala (označila prepravcu), a jednako SP-ňa doplnila vykonané dokazovanie aj v administratívnom spise sa od 20.01.2023 nachádzajúcim vyjadrením žalobkyňou označeného prepravcu o časovom harmonograme ciest žalobkyne zo Slovenska do Nemecka a späť.

Vzhľadom k uvedenému má správny súd za to, že v prípade žalobkyne bol náležite zistený skutkový stav pokiaľ ide o rozsah v administratívnom spise sa nachádzajúcich, správnymi orgánmi zadovážených listinných dôkazov, navyiac ani sama žalobkyňa okrem iba všeobecnej námietky, že mala byť vypočutá, ďalšie dôkazy nenavrhol. Vzhľadom k charakteru žalobkyňou k žalobe pripojeným listinám, sa správnomu súdu javí, že v danom prípade žalobkyňa chcela byť vo veci vypočutá iba z dôvodu, aby aj iné osoby mohli pred správnym orgánom dosvedčiť pravdivosť ňou uvádzaných skutočností a to, že počas doby jej pôsobenia v zahraničí (Nemecko) sa vracala na Slovensko, kde navštevovala rodinných

príslušníkov a bývala vo svojom dome, ktorý rekonštruovala. V kontexte uvedeného, správny súd iba poznamenáva, že správny orgán nespochybnil pravdivosť týchto žalobkyňou uvádzaných skutočností ktorými argumentovala za účelom presvedčenia, že počas jej pracovného pôsobenia v Nemecku si zachovala centrum záujmov na území Slovenskej republiky a teda správny orgán nevytvoril situáciu, žeby pravdivosť týchto tvrdení bolo potrebné overovať výpoveďami či už žalobkyne alebo ďalších svedkov, ale správny orgán tieto žalobkyňou uvádzané skutočnosti vyhodnotil ako síce pravdivé, avšak z hľadiska ich charakteru a okolností veci nemajúce vplyv pre posúdenie bydliska a teda centra záujmu žalobkyne počas jej pôsobenia v zahraničí.

37. Ďalším procesným pochybením v postupe správnych orgánov, na ktoré žalobkyňa poukázala bolo, že správne orgány pred svojím rozhodovaním nevyžiadali stanovisko príslušného orgánu Nemecka za účelom dohody ohľadne ustálenia miesta bydliska žalobkyne počas doby jej pôsobenia v zahraničí. V tejto súvislosti správny súd uvádza, že aplikácia cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ktorého aplikácie sa žalobkyňa dovoľáva, prichádza do úvahy iba v prípade rozdielnosti stanovísk príslušných orgánov členských štátov ohľadne miesta bydliska dotknutej osoby na ktorú sa vzťahuje základné nariadenie, t.j. osoby, ktorá si uplatňuje nárok na dávku v nezamestnanosti v členskom štáte, ktorý je odlišný od členského štátu, v ktorom táto dotknutá osoba naposledy splnila podmienku potrebnej doby účasti na sociálnom poistení.

V predmetnej veci žalobkyne, však nedošlo k rozdielnym stanoviskám vo veci posúdenia jej bydliska medzi príslušnou inštitúciou Nemecka a žalovanou. Príslušná inštitúcia Nemecka totižto bydlisko žalobkyne ani neposudzovala, pretože na to nemala ani žiadny právny dôvod, keďže, ako aj sama žalobkyňa uviedla, v Nemecku žalobkyňa nepožiadala o priznanie jej dávky v nezamestnanosti, v ktorej súvislosti by príslušný orgán Nemecka túto otázku potreboval posúdiť. V tomto kontexte je teda nesprávne vnímanie žalobkyne, keď existenciu údajného rozporu indikovala pravdepodobne iba na základe toho, že príslušná inštitúcia Nemecka na príslušnom formulári uviedla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti, pretože toto vyjadrenie je potrebné vnímať práve v tom kontexte, že žalobkyňa v Nemecku ani tento nárok na dávku v nezamestnanosti nemohol vzniknúť, keďže o jej priznanie v Nemecku ani nepožiadala. Preto aj prípadné konštatovanie nemeckej inštitúcie, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti, by nenasvedčovalo tomu, že ide o spor inštitúcií v zmysle cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia [identicky rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/110/2023 z 31.01.2024], pretože posúdenie bydliska je výlučnou právomocou iba tej inštitúcie, kde bol uplatnený nárok na dávku v nezamestnanosti (v tomto prípade žalovanej).

Podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia by bolo nutné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná inštitúcia iného členského štátu po uplatnení si u nej dotknutou osobou nároku na dávku v nezamestnanosti usúdila, že bydlisko dotknutej osoby (žalobkyne) bolo na Slovensku, avšak podľa názoru žalovanej, by bolo toto bydlisko v tomto inom členskom štáte, ktorý prípad „sporu“ však v danej veci nenastal, preto žalovaná na posúdenie miesta bydliska žalobkyne, správne zvolila priamu aplikáciu kritérií zadefinovaných v cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia [napr. Najvyšší súd SR sp. zn. 1Sžso/26/2016 z 30.01.2018; sp. zn. 7/Sžsk/91/2020 a Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/50/2021, sp. zn. 9Sžsk/19/2021, sp. zn. 6Ssk/49/2022], bez potreby kontaktovania príslušnej inštitúcie Nemecka za účelom dohody o ustálení otázky bydliska žalobkyne, počas jej pôsobenia v Nemecku.

38. Pokiaľ ide o žalovanou učené vyhodnotenie kritérií zadefinovaných v cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, za účelom zistenia miesta bydliska a centra záujmov žalobkyne v období počas jej pôsobenia v Nemecku, správny súd uvádza nasledovné.

39. V spojení s jedným z, podľa žalobkyne, kľúčových dôvodov, ktorý by mal byť podľa nej dôkazom o tom, že aj počas svojho pôsobenia v Nemecku si zachovala bydlisko a teda aj centrum svojich záujmov na území Slovenskej republiky a ktorým dôvodom by malo byť, že na Slovensku sa zdržiavala jej matka, plnoleté deti (dcéra a syn) a vnúčatá, ktoré navštevovala, správny súd upriamuje pozornosť na cit. čl. 1 písm. i) bod 2 základného nariadenia, podľa, ktorého sa na účely aplikácie základného nariadenia za „rodinného príslušníka“ považujú iba manžel/manželka, neplnoleté deti a nezaopatrené plnoleté deti dotknutej osoby.

Žalobkyňa nepredložila ani nenavrhol žiadny dôkaz o tom, že by spĺňala uvedené kritéria, t.j. žeby sa na území Slovenska počas doby jej pôsobenia v Nemecku zdržiavala niektorá z osôb požívajúca status „rodinného príslušníka“ v zmysle významu tohto pojmu podľa základného nariadenia. Vo vzťahu k plnoletým deťom žalobkyne a jej vnúčatám, v nadväznosti na vyššie uvedené, správny súd teda

konštatuje, že pre účely posúdenia zachovania rodinných väzieb žalobkyne na Slovensku, sa tieto osoby nezohľadňujú [napr. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky sp. zn. 6 Ssk/110/2023 z 31.01.2024; rozsudky Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 9 Ads/95/2015-39 a sp. zn. 3Ads/55/2018-37] a teda tento argument žalobkyne na preukázanie o zachovaní si centra záujmu na Slovensku aj počas jej pôsobenia v zahraničí neobstojí tak, ako to v tomto bode správne uzavreli aj správne orgány, a navyše v tomto smere správny súd obiter dictum (na okraj) dodáva, že uvedená argumentácia žalobkyne je len málo uveriteľnou, t.j. žeby dôvodom, ktorý by jej mal brániť opustiť Slovensko a kvôli ktorému by tu mala mať zachované pevné väzby, by mali byť jej plnoleté deti, keďže podľa, v administratívnom spise sa nachádzajúceho, rozvodového rozsudku Okresného súdu v Michalovciach sp. zn. 12 C 573/98 z 25.05.1998, dôvodom pre rozvod manželstva žalobkyne bolo, že žalobkyňa 29.08.1994 odcestovala do USA a opustila spoločnú domácnosť s vtedy ešte svojimi maloletými deťmi a už sa k nim nevrátila, takže o ich výchovu sa staral výlučne ich otec (niekdajší manžel žalobkyne), z ktorého dôvodu napokon aj žalobkyňa iniciujúca rozvodové konanie v návrhu navrhla, aby maloleté deti boli zverené do výchovy otca.

40. Podľa správneho súdu, uvedená zákonná konštrukcia o výpočte osôb, zdržiavanie sa ktorých na území Slovenska aj počas doby pôsobenia dotknutej osoby v inom členskom štáte, by mohlo svedčiť o zachovaní centra záujmov dotknutej osoby na Slovensku, je plne logickou, pretože plnoletá zaopatrená osoba, aj keby sa jednalo o dieťa dotknutej osoby, sa bez ďalšieho nemôže považovať za osobu odkázanú na dotknutú osobu tak, ako je to v prípade maloletého dieťaťa a navyše plnoleté dieťa môže taktiež kedykoľvek opustiť svojich rodičov a aj územie Slovenskej republiky a vysťahovať sa do iného štátu a teda jeho vôľa zotrvať na území Slovenska jeho iba jeho slobodným rozhodnutím nezávislým na vôli rodiča (dotknutej osoby), preto plnoleté nezaopatrené dieťa resp. jeho vôľa zotrvať na určitom území nemôže byť posúdená ako ukazovateľ pre zachovanie si „pevných“ väzieb dotknutej osoby ku krajine pobytu tohto plnoletého dieťaťa. Do uvedenej kategórie „rodinných príslušníkov“ pre účely aplikácie základného nariadenia, v danom prípade nemôžu byť započítané ani maloleté vnúčatá žalobkyne, pretože tie sú ohľadne zabezpečenia starostlivosti o nich odkázané na svojich rodičov, t.j. na syna a dcéru žalobkyne a nie priamo na žalobkyňu. Iným slovom, prítomnosť na území Slovenska blízkej osoby vo vzťahu k dotknutej osobe by mohla byť argumentom dôvodiacim pre zachovanie si centra záujmu dotknutej osoby na území Slovenska aj počas jej dlhodobého pôsobenia v zahraničí iba v prípade, ak by sa jednalo o osobu, na dotknutú osobu odkázanú, resp. od nej závislú, ktorá odkázanosť by na druhej strane bola pre túto dotknutú osobu pádnym dôvodom, prečo na Slovensku zotrvať a zachovať si tu „bydlisko“.

41. Podľa správneho súdu sa SP-ňa a aj žalovaná zákonne a správe vysporiadali ako s nedôvodnými aj s ďalšími skutočnosťami, kvôli ktorým si žalobkyňa podľa jej tvrdenia, mala zachovať bydlisko a centrum záujmu na území Slovenskej republiky, ktorými boli – (i) založenie bankového účtu v Slovenskej republike, pretože uskutočňovanie rôznych typov bankových transakcií (a to aj cezhraničných), nemôže v dnešnej dobe internetového bankovníctva predstavovať žiadny podstatný problém [napr. Najvyšší správny súd SR sp. zn. 6 Ssk 89/2023 z 20.12.2023] a teda nemôže byť ani žiadnym dôvodom, kvôli ktorému by žalobkyňa musela nevyhnutne ostať na Slovensku; (ii) obdobne ako aj vlastníctvo osobného automobilu a platenie poistenia zaň na území Slovenska, pretože vodičské oprávnenia sú všeobecne uznávanými dokladmi skrz celú Európsku úniu, a teda ani tento dôvod nie je spôsobilý zásadne zvrátiť správnymi orgánmi prijatý záver o nezachovaní centra záujmov žalobkyne na Slovensku tak, ako ani vlastníctvo psa či platenie poplatkov za odpad. Tieto skutočnosti môžu síce pochopiteľne predstavovať určité kontakty žalobkyne vo vzťahu k Slovenskej republike, avšak v danej prejednávanej veci nie sú kritériami, ktoré by zavážili pre priklonenie sa k záveru o zachovaní si žalobkyňou pevných väzieb a bydliska na Slovensku aj počas jej dlhodobého pôsobenia v zahraničí.

42. Ako bolo vyššie uvedené, jedným z dôvodov, s ktorým sa museli správne orgány vysporiadať pre ustálenie si záveru, či si žalobkyňa napriek svojmu dlhodobému pôsobeniu v zahraničí stále aj počas tejto doby zachovala pevné väzby, a teda aj bydlisko na území Slovenskej republiky, je aj charakter a dĺžka jej pracovného pomeru v zahraničí. V tomto smere ma správny súd za to, že správne orgány správne vyhodnotili v tomto smere zistený skutkový stav, keď konštatovali, že vzhľadom na pracovnú históriu žalobkyne, sa žalobkyňa dlhodobo evidentne a prioritne orientovala na zahraničný pracovný trh; sama žalobkyňa konštatovala, že na území Slovenskej republiky si prácu nehľadala a to ani pred vycestovaním do zahraničia a ani počas jej občasného pobytu na území Slovenskej republiky, pričom v tomto smere podľa správneho súdu neobstojí ani ničím neodôvodnený argument [mohol by byť odôvodnený napr. špecifickou alebo málo žiadanou (vzácnou) kvalifikáciou žalobkyne a pod.] o tom, že na území

Slovenskej republiky si žalobkyňa prácu nájsť nemohla; okrem toho v posledných takmer 7 rokoch pred uplatnením si nároku na dávku v nezamestnanosti, mala žalobkyňa stabilný pracovný pomer, keďže mala uzavretú pracovnú zmluvu na dobu neurčitú a ako sama pri svojom vypočutí na výsluchu 23.01.2023 uviedla, počas pobytu v Nemecku po celý čas v období rokov 2015 až 2022 pracovala u toho istého zamestnávateľa na pracovnej pozícii opatrovateľky, a 3x menila iba miesto výkonu pracovnej činnosti z dôvodu úmrtia klienta. K uvedenému tak podľa správneho súdu možno uzavrieť, že z hľadiska dĺžky (doba neurčitá) a charakteru (žiadanosť práce opatrovateľky) pracovného pomeru žalobkyne, bol tento pracovný pomer v Nemecku stabilným, avšak čo by mohlo mať vplyv na posúdenie jej centra záujmu na území Slovenska aj počas výkonu tejto práce, je turnusový charakter tejto práce, v dôsledku ktorého žalobkyňa, podľa jej tvrdenia, na striedačku polovicu roka (6 mesiacov) trávila prácou v Nemecku a druhú polovicu roka (6 mesiacov) trávila na Slovensku vo svojom rodinnom dome (viď ďalej).

43. Taktiež ako dôvod pre prijatie záveru, že žalobkyňa si počas svojho dlhodobého pôsobenia v zahraničí stále zachovala centrum záujmov na území Slovenskej republiky nepostačuje sám o sebe ani fakt, že na území Slovenskej republiky je vlastníčkou rodinného domu, ktorý zrekonštruovala, čo má svedčať o tom, že mala v úmysle vrátiť sa na územie Slovenskej republiky a teda, podľa žalobkyne, tu mala zachované bydlisko.

V uvedenej súvislosti dáva správny súd do pozornosti, že otázka bydliska je otázkou faktickou (t.j. kde dotknutá osoba fyzicky býva), ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca ani citová väzba k svojmu rodisku, príbuzným, ani na začiatku (pri vysťahovaní) viac či menej určitý plán niekedy v budúcnosti sa opäť vrátiť do krajiny pôvodu, ale podľa cit. čl. 1 písm. j) základného nariadenia je podstatné iba skutočné (faktické) bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne reálne býva [napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017; Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Ssk/170/2022 z 27. 09. 2023].

Jednoducho, púhe (samotné) vlastníctvo domu a ani jeho občasné užívanie, nemôže bez ďalších súvisiacich okolností samo o sebe odôvodňovať záver o zachovaní si záujmov dotknutej osoby k miestu (k štátu), kde sa tento dom nachádza, pretože dom (ako akúkoľvek inú vec) je možné kedykoľvek scudziť a tak sa svojho vlastníctva vzdať, t.j. vlastníctvo domu samo o sebe bez ďalších okolností (viď ďalej), nie je zárukou o zachovaní (zacentrovaní) si centra záujmu k miestu tohto bývania. Inými slovami občasné návraty dotknutej osoby do jej domu/bytu počas jej pôsobenia v inom členskom štáte, ani ich rekonštrukcia a ani platenie poplatkov za odpad alebo miestnej dane z nehnuteľnosti, samé o sebe nepredstavujú tak zásadné skutočnosti, ktoré by mohli relativizovať ustálenie centra záujmov dotknutej osoby vo vzťahu ku krajine/miestu tohto bývania.

Vo vzťahu k zachovaniu si bydliska na území Slovenskej republiky nezohráva dôležitú úlohu ani zachovanie si žalobkyňou prihlásenia k „trvalému pobytu“ v Slovenskej republike, v zmysle chápania tohto pojmu vnútroštátnou právnou úpravou zákonom č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, pretože pojem „trvalý pobyt“ nie je možné stotožňovať s pojmami „bydlisko“ a „pobyt“ v zmysle únievom, keďže „trvalý pobyt“ má skôr evidenčný charakter, ktorý neodzrkadľuje realitu [napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-394/13 z 11.09.2014 vo veci Ministerstvo práce a sociálnych vecí c/a B; Najvyšší správny súd Slovenskej republiky sp. zn. 6 Ssk/110/2023 z 31.01.2024].

44. Z vyššie uvedeného vyplýva, že skutočnosti spočívajúce jednak v turnusovom (na mesačnej báze) charaktere žalobkyňou vykonávanej práce v Nemecku s výkonom ktorým bola spojená aj jej bytová otázka, a jednak spočívajúce v samotnej existencii jej vlastníctva k rodinnému domu, síce samé osebe (izolovane) nepostačujú na ustálenie záveru, či si žalobkyňa zachovala alebo nezachovala aj počas svojho pôsobenia v Nemecku centrum záujmu a bydlisko na území Slovenska, avšak uvedené by mohlo mať na posúdenie tejto otázky vplyv pri komplexnom vyhodnotení uvedených skutočností t.j. nielen pri jednotlivom (osve, izolovanom) vyhodnotení týchto argumentov, ale aj pri ich vyhodnotení vo vzájomných súvislostiach. Pretože iba pri komplexnom a vo vzájomných súvislostiach učenom vyhodnotení týchto argumentov, môžu správne orgány ustáliť, či návraty žalobkyne na Slovensko boli dobrovoľné, v zmysle slova – dobrovoľne si zachovať pevné väzby na Slovensku alebo boli iba dôsledkom tlaku okolností na strane žalobkyne, že po skončení turnusu musela (nútene) opustiť bývanie zabezpečené jej zamestnávateľom, ktoré mala/nemala k dispozícii iba počas pracovnej fázy turnusu (striedanie opatrovateľiek); ako aj to, aké dlhé a akého charakteru boli jednotlivé fázy turnusu v Nemecku a na Slovensku.

Na margo bývania žalobkyne v Nemecku, správny súd uvádza, že to, že žalobkyňa bývala v Nemecku v rodine miesta výkonu svojej práce (opatrovatelky), ešte automaticky taktiež nezakladá záver o tom, že centrum záujmov si naďalej zachovala v Slovenskej republike, pretože táto v určitom slova zmysle „nájomná“ forma bývania (keďže toto bývanie určite nie je zdarma, ale aj užívanie tohto bývania bolo zaiste premietnuté do platu opatrovatelky), nie je pri tomto druhu práce ničím neštandardným či výnimočným, ale skôr sa jedná o pri tomto type práce prevládajúcu formu bývania a navyiac nemožno nezohľadniť, že vzhľadom na charakter pracovnej zmluvy (na dobu neurčitú) s výkonom práce ktorej bolo toto bývanie nerozlučne spojené, bolo toto bývanie v podstate stabilné.

45. Ako už bolo uvedené, z administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyňa (vo Vyhlásení na účely posúdenia zachovania centra záujmov, ako aj na ústnom pojednávaní dňa 23.01.2023) pracovala v Nemecku v mesačných turnusoch (trávila mesiac v Nemecku a následne mesiac na Slovensku), pričom počas pobytu v Nemecku bývala v rodine, v ktorej vykonávala opatrovateľskú činnosť a prácu vykonávala 24 hodín denne. Pobyt na Slovensku trávila v rodinnom dome, ktorého je vlastníčkou, pričom počas pobytu na Slovensku si prácu na Slovensku nehľadala. Na preukázanie týchto tvrdení SP vyzvala spoločnosť Kariva s.r.o. so sídlom v Michalovciach, o ktorej žalobkyňa deklarovala, že využívala jej preprané služby na svoje premiestňovanie sa medzi Nemeckom a Slovenskom, aby oznámila v akých intervaloch (kedy) žalobkyňa tieto prepravné služby využívala. Z odpovede na výzvu, ktorú prepravca doručil SP-ni 20.01.2023 vyplýva podrobný rozpis dátumov, v ktorých žalobkyňa cestovala zo Slovenska do Nemecka a späť, z ktorých nevyplývajú jednoznačne cesty vykonávané v mesačných intervaloch, napríklad 24.11.2015 žalobkyňa cestovala zo Slovenska do Nemecka, z ktorého sa vracala späť na Slovensko až 27.02.2016 alebo 27.08.2016 žalobkyňa cestovala z Nemecka na Slovensko, z ktorého cestovala späť do Nemecka až 29.11.2016 a späť z Nemecka na Slovensko cestovala 02.02.2017 a nasledujúca cesta zo Slovenska do Nemecka je až 14.02.2018 atď.. Uvedené zistenia plynúce z administratívneho spisu tak nie sú v súlade s potvrdením zamestnávateľa žalobkyne, ani s jej vyhlásením, že pracovala na mesačné turnusy, pričom SP, ktorá vykonávala výsluch žalobkyne 23.01.2023, žalobkyňu k vysvetleniu uvedených rozporov nevypočula a nevysporiadala sa s nimi v žalobou napadnutom rozhodnutí ani žalovaná.

46. Vychádzajúc z administratívneho a súdneho spisu tak správny súd dospel k záveru, že zo strany žalovanej neboli riadne preverené a komplexne posúdené všetky dokazovaním zistené skutočnosti plynúce z administratívneho spisu, a to nie len izolovane, ale aj v ich vzájomnej súvislosti, vyhodnotiac všetky informácie svedčiace v prospech aj v neprospech žalobkyne, a to predovšetkým:

- charakter, sezónnosť a stálosť práce vykonávanej žalobkyňou v Nemecku s dôrazom na zistenie toho, či takéto pracovné podmienky možno považovať za stabilné;
- charakter bývania žalobkyne počas výkonu práce v Nemecku (kvalita bývania - či mala vlastné sociálne zariadenie, kuchyňu, atď.), pričom všeobecne možno konštatovať, že ubytovanie, hoci v samostatnom obytnom priestore, ale priamo závislé od existencie pracovného pomeru, nesvedčí v prospech dlhodobého usadenia sa v danej krajine. (Najvyšší správny súd SR sp. zn. 6Ssk/36/2024 z 12.12.2024);
- frekvenciu, dôvody a dĺžka trvania pobytov žalobkyne na Slovensku (napr. či návraty na Slovensko mali charakter čerpania riadnej dovolenky alebo charakter dlhodobejšieho návratu na Slovensko).

47. Skutočnosti uvádzané žalobkyňou na preukázanie zachovania jej bydliska a centra záujmov na Slovensku (vlastníctvo nehnuteľnosti, vlastníctvo motorového vozidla, účet v banke, návšteva lekára, príbuzní – matka a plnoleté zaopatrené deti, platenie daní a poplatkov, trvalý pobyt) samé osebe, ako už bolo uvedené, nepreukazujú zachovanie si jej bydliska a centra záujmov na Slovensku, avšak dotvárajú celkový obraz situácie žalobkyne a je nevyhnutné na nich prihliadať v celkovom kontexte pri posudzovaní zachovania bydliska a centra záujmov žalobkyne. Tieto skutočnosti je potrebné chápať a posudzovať vo vzájomných súvislostiach s inými zistenými skutočnosťami (kde, z akých dôvodov a ako dlho sa prevažne zdržiavala) a nie jednotlivo. Z odôvodnenia správnu žalobou napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že žalovaná sa síce zaoberala každou z námietok, resp. skutočností ktoré žalobkyňa uviedla v snahe preukázať zachovanie bydliska na Slovensku, avšak tieto žalovaná posudzovala každú izolovane, pričom s každou osobitne sa vysporiadala tak, že citovala judikatúru najvyššieho správneho súdu, v ktorej sa tento vyjadroval k tej ktorej čiastkovej skutočnosti (napr. vlastníctvo nehnuteľnosti, relevantný okruh blízkych osôb, využívanie lekárskej starostlivosti na Slovensku, úmysel zachovať si centrum záujmov na Slovensku a pod.). V odôvodnení rozhodnutia však absentuje celkové vyhodnotenie týchto

okolností. Nevyhodnocovanie jednotlivých dôkazov vo vzájomných súvislostiach tak značne skresľuje pohľad na situáciu žalobkyne.

48. Napokon ani žalobkyňou proklamovaný úmysel, že sa chcela z Nemecka vrátiť a zotrvať na Slovensku, sám o sebe nie je pre prejednávajúcu vec relevantným, pretože zohľadnenie kritéria „úmyslu“ dotknutej osoby (v danom prípade žalobkyne) podľa cit. čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, by prichádzalo do úvahy iba subsidiárne (t.j. podporne) a to vtedy, ak by otázka ustálenia centra záujmov dotknutej osoby ostala nevyriešená aj po aplikácii kritérií uvedených v cit. čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia [napr. Najvyšší súd SR sp. zn. 10 Sžsk 5/2016 z 13.12.2017]. Navyše úmysel žalobcu je v zmysle cit. čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia rozhodujúci iba vtedy, keď sa v prípade rozdielného stanoviska medzi inštitúciami dotknutých členských štátov, nepodarí dosiahnuť dohodu o otázke zachovania si dotknutou osobou centra záujmov vo vzťahu k niektorému z nich [napr. Najvyšší správny súd SR sp. zn. 6 Ssk 89/2023 z 20.12.2023], ktorý prípad, ako je to už aj vyššie uvedené, v tejto veci nenastal.

Takže, ak by sa žalovanej ani po komplexnom vyhodnotení doplneného dokazovania v kontexte vyššie už uvedeného, stále nepodarilo ustáliť miesto zachovania si centra záujmu žalobkyňou počas jej dlhodobého pôsobenia v Nemecku, tak potom podporne môže aplikovať cit. čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, a ako na rozhodujúcu skutočnosť môže prihliadnuť aj na skutočný (nie len tvrdný) úmysel žalobkyne zachovať si centrum záujmov a teda aj bydlisko či už v Slovenskej republike alebo v Nemecku.

49. Záverom, v súvislosti so žalobkyňou k žalobe pripojenými dôkazmi (pokladničné bloky o nákupe tovaru; zmluva o bežnom účte; faktúry; čestné prehlásenia a pod.), správny súd pripomína, že správny súd nie je súdom skutkovým a jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu, podľa Správneho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia; či zistil vo veci skutočný stav; či konal v súčinnosti s účastníkom konania; či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahuje zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi, takže v zmysle cit. § 135 ods. 1 SSP je na rozhodnutie správneho súdu rozhodujúci skutkový stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.

50. Napokon správny súd dáva do pozornosti, že princíp poskytovania dávky v nezamestnanosti v prípade zamestnancov využívajúcich voľný pohyb pracovnej sily v rámci Európskej únie, je založený prioritne na požiadavke, aby uvedenú dávku zamestnancovi po skončení jeho pracovného pomeru na území niektorého z členských štátov, poskytoval primárne ten členský štát, na území ktorého o túto dávku žiadajúca dotknutá osoba, naposledy pred podaním žiadosti o priznanie jej dávky v nezamestnanosti, bola účastnou na poistení v nezamestnanosti a teda kde prispievala do systému sociálneho poistenia, z ktorého jej predmetná dávka bude aj poskytnutá. V tomto prípade si žalobkyňa nepožiadala o poskytnutie jej dávky v nezamestnanosti na území Nemecka s odôvodnením (viď výsluch z 23.01.2023), že o tom nevedela a po skončení práce musela opustiť Nemecko, ktorá skutočnosť však nemôže mať žiadny vplyv na posúdenie tohto nároku žalobkyne na území Slovenskej republiky, keďže žalobkyňa mohla o túto dávku v Nemecku požiadať a mohla tiež požiadať, aby jej dávka v nezamestnanosti vyplácaná v Nemecku bola poukazovaná aj na územie Slovenskej republiky.

51. Vzhľadom k uvedenému, správny súd žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. d) a e) SSP zrušil, keďže rozhodnutie žalovanej neobsahuje dostatok dôvodov na žalovanou prijatý záver o zachovaní si bydliska žalobkyňou v Nemecku (nedostatočné odôvodnenie všetkých zistených skutočností v ich vzájomných súvislostiach) a súčasne na ustálenie tohto záveru žalovaná nedostatočne zistila skutkový stav na riadne posúdenie veci (neozrejmenie rozporov v tvrdeniach žalobkyne a zadováženým dôkazom o pravidelnosti jej ciest mimo Slovenska), a vec vrátil žalovanej na nové konanie a rozhodnutie tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozsudku.

52. Pri opätovnom rozhodovaní bude žalovaná podľa § 191 ods. 6 SSP postupovať a rozhodovať v súlade s vyššie uvedeným záväzným právnym názorom správneho súdu, v zmysle ktorého odôvodní svoj záver o tom, kde si žalobkyňa počas svojho dlhodobého pobytu v Nemecku zachovala svoje bydlisko a teda aj centrum svojich záujmov, t.j. či na Slovensku alebo v Nemecku a to s odôvodnením všetkých žalovanou ustálených a zistených skutkových okolností v ich vzájomnej súvislosti (§ 196 zákona o sociálnom poistení; t.j. vzhľadom na uvedené súvislosti, kde sa žalobkyňa prevažne zdržiavala).

53. Podľa § 163 SSP v jeho znení účinnom do 30.06.2023 „Trov konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.“

54. Podľa § 167 ods. 1 SSP v jeho znení účinnom do 30.06.2023 „Správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.“

55. Podľa § 175 ods. 1 a 2 SSP v znení účinnom do 30.06.2023 „(1) O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu správny súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

(2) O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

56. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a keďže žalobkyňa mala v konaní plný úspech, správny súd jej priznal voči v konaní neúspešnej žalovanej právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozsudku. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť (§ 493e SSP v spojení s § 443 ods. 1 a 5 SSP)

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správnomu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správnomu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo

j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

V kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti (§ 441 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok, ak SSP neustanovuje inak (§ 446 ods. 1 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP).